

Asia: VN/24437/2024

## **Lausuntopyyntö metsätalouden tuloperusteiset tuet -työryhmän muistiosta**

### **1. Yleinen palaute työryhmän muistiosta**

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Koneyrittäjät ry:

Työryhmän muistio vaikuttaa monipuolisesti ja huolella valmistellulta. Lähestymistapa tukea jotain toimintoa tulosten perusteella on terve. Pilotoinnille on tarve, koska sillä tavalla saataisiin varmasti hyvää tietoa metsätalouden seuraavan kannustejärjestelmän valmisteluun, joka jo hämmöittää muutaman vuoden päässä.

Metsätalouden tuissa on tärkeää, että ne ovat mahdollisimman selkeät, yksinkertaiset ja tuki olisi maksettavissa nopeasti kustannusten syntymisen jälkeen. Metsänomistajan into tehdä jotain tukeen oikeuttavaa toimenpidettä laskee, jos tuen perusteet ovat vaikeasti hahmotettavia tai ymmärrettäviä sekä jos tuen maksatus venyy pitkälle tulevaisuuteen kustannusten syntymisestä. Täten tuloperusteistenkin tukien maksamisen perusteet olisi mahdollistettava tukien lopullinen maksatus mahdollisimman nopeasti toimenpiteestä syntyvien kustannusten realisoitumisen jälkeen. Täten mittaristokin pitäisi pyrkiä rakentamaan niin, että ne kuvaavat mahdollisimman luotettavasti vasta vuosienkin päästä näkyviä tuloksia. Täten mitattavat suureet pitäisi olla mitattavissa oikeastaan välittömästi toimenpiteen jälkeen.

Työryhmä esittää pilotoitaviksi tuiksi taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korottamista lehtipuun osuuden perusteella, suojavyöhykkeiden jättämistä arvokkaiden virtavesien varrelle, soiden aktiivista ennallistamista ja lehtojen luonnonhoitoa. Pilotoitavat työlajit ovat perusteltuja.

Toisaalta Koneyrittäjät katsoo, että soiden aktiivisen ennallistamisen ja lehtojen luonnonhoidon työmääriä saattaa vähentää ennallistamisasetuksen mukaiseen direktiiviluontotyyppien heikentämiskieltoon tai heikentymättömyysvelvoitteeseen liittyvä epätietoisuus. Lisäksi jos toimenpiteistä käytännössä seuraa suojeluun verrattavissa olevat rajoitukset, maanomistajat edellyttävät korkeampaa korvaustasoa kuin ilman rajoituksia.

Työryhmä esittää, että pilotissa testattavien tukimallien toimivuus ja vaikuttavuus todennettaisiin ministeriön tilaamassa tutkimushankkeessa. Tämä on kannatettava esitys. Sen sijaa ehdotusta siitä, että pilotointia varten muodostetaan nykyisen Metkan rinnalle vaihtoehdoksi oikeasti toimiva tulosperusteisten tukien malli tietojärjestelmineen, vaikuttaa ylimitoitetulta pilotoinnilta. Pilotointi tulisi voida toteuttaa kevyemmällä tavalla.

Työryhmä esittää, että pilottien myötä tehdään muutoksia myös metsäkeskuksen tietojärjestelmiin. Työryhmä arvioi, että muutoksia tarvitaan hankejärjestelmään ja tarkastuksissa käytettyihin tietojärjestelmiin. Kustannuksiksi arvioidaan satoja tuhansia euroja. Emme näe järkeväksi toteuttaa pilottien yhteydessä melko kalliita tietojärjestelmämuutoksia. Metsäkeskus on muutenkin ahtaalla nykyisen kannustejärjestelmään liittyvien ja muiden tietojärjestelmiensä kehittämisen kanssa. Pilotointi tulisi voida tehdä ilman kalliita ja resursseja kuluttavia tietojärjestelmämuutoksia. Nykyinen Metka-järjestelmä on ensiarvoisen tärkeää saada toimimaan sujuvasti.

## 2. Tulosperusteisten tukien ja ympäristöllisen tarjouskilpailun vahvuudet ja heikkoudet verrattuna perinteiseen tukijärjestelmään, jossa korvataan kustannuksia ja tulonmenetyksiä.

### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Koneyrittäjät ry:

Vahvuutena on pidettävä ilman muuta sitä, että keskitytään tuloksiin ja annetaan vapauksia tekemisen/toteutuksen tapaan.

Muistiossa todetaan, että tulosperusteisten tukien vahvuutena voidaan pitää mahdollisuutta palkita hakijaa kustannustehokkaasta työn toteutustavasta. Olemme samaa mieltä tästä näkemyksestä. Se ohjaa kustannustehokkaisiin ratkaisuihin, joskin sekin lisää tukijärjestelmän vaativuutta.

Muistiossa todetaan tulosperusteisten tukien vahvuutena myös mahdollisuutta kohdentaa tulosperusteista tukea yksittäisen maanomistajan kiinteistöä laajemmalle alueelle. Teoriassa tästä voidaan olla samaa mieltä ja siihen pitäisi pyrkiä. Tämä kait lieenee ainoa mahdollisuus saavuttaa positiivisia tuloksia alueilla, jotka vaativat yhtä tilaa laajempia toimenpiteitä. Samalla se vaatimuksena tekee tuesta sangen vaativan saada ja vaatii käytännössä aina jonkun koordinoivan tahon.

Muistiossa todetaan, että tulosperusteiseen tukeen liittyy hakijalle asetettava velvollisuus kuvata valitsemansa toteutustapa ja sillä tavoiteltavan hyödyn suuruus uskottavasti ja läpinäkyvästi, jotta

tuki voitaisiin myöntää aidosti tulokseen perustuen. On muistettava, että metsänomistajia on satoja tuhansia ja edellä mainittu vaatimus tekee tuen saamisesta aiempaa vaikeampaa ja haastavampaa keskiverto metsänomistajalle.

Muistiossa todetaan tulokseen perustuvien tukien edellytyksenä olevan, että ympäristöhyöty pystytään arvottamaan jollakin menetelmällä. Tämä on haastava vaatimus.

Ympäristöllisten tarjouskilpailun selkeä etu nykyiseen Metka-tukijärjestelmään on se, että toimenpiteen mahdolliset tulot eivät vaikuta tuen määrään. Nykyisen Metka-tukijärjestelmän selkeä heikkous on se, että esimerkiksi puustoisten soiden ennallistamistoimien yhteydessä saatu puunmyyntitulo pienentää julkisen tuen määrää. Tämä haaste olisi tärkeä korjata tavalla tai toisella, jotta erilaiset ennallistamistoimet voisivat lisääntyä tukien ennallistamisasetuksen toimeenpanoa Suomessa.

### 3. Työryhmän esittämien pilottiehdotusten toteuttamiskelpoisuus.

#### 3.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)

Koneyrittäjät ry:

Voidaan perustellusti kysyä, tarvitaanko taimikonhoitoon ja nuoren metsän hoitoon muistiossa esitettyjä periaatteita noudattavaa tulosperusteista tukimallia, jossa lopputulosta arvioidaan vasta vuosien päästä. Nykyisenkin tukimallin ehtoja on mahdollista melko yksinkertaisella tavalla muokata siihen suuntaan, että toimenpiteen tuloksena tulevaisuudessa syntyy haluttu lopputulos. Tuen perusteet on tällöin mitattavissa heti toimenpiteen jälkeen. Metka toimii tältä osin jo varsin hyvin ja siinä on myös tulosperusteisuuden elementtejä. Niitä muokkaamalla tavoiteltu lopputulos lienee saavutettavissa.

#### 3.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)

Koneyrittäjät ry:

Lähtökohtaisesti tämä on hyvä asia. Metsätalouden vesistövaikutusten pitäminen mahdollisimman vähäisenä on tärkeää. Metsänomistajat ovat sertifiointijärjestelmien kautta laajasti jo sitoutuneet suojavyöhykkeiden jättämiseen ja rajoituksiin niiden käsittelyssä. Jotta tukijärjestelmä ei rahallisesti muodostu liian kalliiksi, on syytä muodostaa tieto vesien laadun kannalta tärkeimmistä kohteista, joita halutaan tukea sekä asettaa maksimiraja tuettavalle suojavyöhykkeen leveydelle. On luonnollista, että metsänomistaja sitoutuu myös rajoitteisiin, jotka koskevat suojavyöhykkeellä toimimista.

#### 3.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)

Koneyrittäjät:

On hyvinkin toteutettavissa.

Jatkossa toteutuskelpoisuuden kannalta on tärkeää, että löytyy tarvittavat määrärahat tai keinot, joilla myös yksityistä rahaa saadaan kanavoitua ennallistamiseen. Ennallistamisessa on hyvin tärkeää, että rahoitus saadaan vakaaksi ja pitkäkestoiseksi. Silloin se luo kannusteen koneyrityksille, joilla merkittävä rooli käytännön toteutuksessa, panostaa ennallistamisen vaatimaan kalustoon ja osaamiseen sekä henkilöstön rekrytointeihin.

### **3.4 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)**

-

## **4. Millaisia vaikutuksia työryhmän esittämällä tuella olisi?**

### **4.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)**

Koneyrittäjät ry:

Tällä on positiivisia vaikutuksia sekä monimuotoisuuteen että metsien resilienssiin, joka on tärkeää koko metsäalalle lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Toisaalta koneyrityksille lehtipuuosuuden lisääntyminen lisää pitkällä aikavälillä puulajien ja puutavaralajien kirjoa puunkorjuussa, millä on jonkinlainen korjuutyön tuottavuutta alentava vaikutus. Siitä seuraa kustannusten nousua. Vaikutukset ovat suhteellisen pieniä, mutta niitä voisi olla syytä arvioida tutkimuksin. Toisaalta markkinatalouden pitäisi hoitaa tämä haaste.

### **4.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)**

Koneyrittäjät ry:

Vaikutukset lienevät positiivisia monimuotoisuudelle ja vesien laadulle. Koneyrittäjille levenevät suojakaistat merkitsevät sitä, että kyseiset työmaat pienenevät pinta-alaltaan ja puutavarakertymältään. Se tarkoittaa työmaan valmistumista nopeammin ja lisää siirtymiä työmaalta toiselle, jos kuitenkin koneella vuodessa tehtävä puumäärä pysyy vakiona. Tästä seuraa lisää kustannuksia ja resurssitarve kasvaa, koska lavetilla oleva kone ei tuota. Mikäli tuki osataan kohdistaa tärkeimpiin kohteisiin ja siten tuettavien kohteiden määrä pysyy kohtuullisena, on taloudellinen haittavaikutus rajattavissa kohtuulliseksi.

### **4.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)**

Koneyrittäjät ry:

Soiden ennallistamisen vaikutukset monimuotoisuuteen ja vesien tilaan ovat positiivisia. Sen sijaan ilmastopäästöihin ennallistamisen vaikutukset eivät ole ainakaan lähimpien kymmenien vuosien aikajaksolla mitenkään positiivisia; hiilidioksidipäästöt saadaan vähenemään, mutta metaanipäästöt lisääntyvät.

Ehdotus siitä, että metsänomistajille voitaisiin tuottaa Metsään.fi-palveluun tieto luontotyyppin sijainnista ja tarvittaessa ehdotus kohteelle soveltuvasta luonnontilaa parantavasta toimenpiteestä, on hyvin kannatettava. Tässä yhteydessä on todettava, että tämä tieto on tarpeellinen paitsi

metsänomistajille myös metsäalan ammattilaisille. Tiedon avulla voitaisiin ohjata metsänomistaja tiedostamaan kohteiden olemassaolo ja niiden hoitotarpeet.

Tiedon lisääminen Metsään.fi -palveluun kohteista, joissa ennallistamiseen riittäisi haihduttavan vähäisen puuston poistaminen, on hyvä ehdotus.

#### **4.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)**

Koneyrittäjät ry:

Lehdot ovat tärkeä kohde monimuotoisuuden lisäämisen kannalta. Lehtojen hoitotoimenpiteiden hintalappu nousee merkittävän korkeaksi, joten rajoitteet hoitotoimenpiteiden rajoittamiseksi tärkeimpiin kohteisiin lienee tarpeen. Työryhmän pohdinta siitä, että lehtojen luonnonhoidon kohteiden valinta voisi perustua pisteytykseen, joka muodostuisi kohteen ekologisen laadun ja hoitotarpeen tulona, vaikuttaa järkevältä. Käänteisen huutokaupan malli vaikuttaa mielenkiintoiselta.

Koska lehtojen sijaintitiedoissa on ilmeisen suurehkoja puutteita, olisi tärkeää, että tämä tietopuute saataisiin korjattua.

Koneyritysten toimintaan lehdot eivät muodosta suuria vaikutuksia. Jonkinlaiseksi haasteeksi toki voidaan sanoa edellä mainittu tietopuute lehtojen sijainnista.

Luonnonvarakeskuksen arvio soiden ennallistamisen kustannuksiksi vuoteen 2030 mennessä on 1 164–2 458 miljoonaa euroa, mikä vaikuttaa merkittävän suurelta summalta. Se tarkoittaa noin 230–500 miljoonaa vuodessa tästä hetkestä eteenpäin. Lehtojen luonnonhoitomäärien lisääminen tarpeen vaatimalle tasolle tukien avulla vaikuttaa siten täysin epärealistiselta toteutettavaksi.

### **5. Kehittämis ehdotukset työryhmän pilottiehdotuksiin.**

#### **5.1 Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen korotus lehtipuuosuuden perusteella (luku 9.1)**

Kehitetään voimassaolevan Metkan puitteissa tämän työläjin tukikriteereitä.

#### **5.2 Suojavyöhykkeiden jättäminen virtavesien rannoille (luku 11.2)**

-

#### **5.3 Soiden aktiivinen ennallistaminen (luku 11.5)**

-

#### **5.4 Lehtojen luonnonhoito (luku 11.6)**

-

Simo Jaakkola  
Koneyrittäjät ry